GAZETA KRAKOWSKA

Nro 95.

Z KRAKOWA DNIA 29 LISTOPADA 1818 Roku W NIEDZIELĘ

Z Warszawy d. 21 Listopada.

Dnia wczorayszego obchodzono w tey stolicy zwykłym sposobem uroczystość Imienin W. Xiążecia Michała Pawłowicza iako też uroczystość Cesarsko Rossyyskich orderów.

Kommissyia Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi

W celu zapewnienia wszystkim Szpitalom troskliwey opieki i bacznego dozoru, urządzoną została Rada Ogólna Dozorcza wszelkiego rodzaiu Szpitalów, przez Postanowienie Xięcia Namiestnika Królewskiego z dnia 2 Grudnia r. z stanowiące:

Prezyduiącym w Radzie, Radcę Stanu Dyrektora Jeneralnego Policyi i Poczt.

Członkami, Vice-Prezesa Kommissyi Województwa Mazowieckiego,

Zastępcę Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy.

Wspomnioną Radę uzupełnia Postanowienie następuiące.

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
CESARZA WSZECH ROSSYY, KROLA POLSKIEGO, &c. &c. &c,
Xże NAMIESTNIK Królewski w Radzie Stanu.

Stosownie do Artykulu 2go Rozdziału I. Postanowienia Naszego z dnia 2go Grudnia r. z. obeymuiącego przepisy i urządzenia Szpitalów, na przedstawienie Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi, mianuiemy na członków Rady Ogólney Dozorczey Szpitalów:

1. Xiędza Macieia Węgierskiego, Kanonika Katedry Warszawskiey,
2. Hrabię Jana Łubieńskiego,
3. Michała Kado, Budowniczego w Kommissyi Rządowey Wyznań Religiynych i Oświecenia Publicznego.

Na Assessorów:

4. Trzymaiącego Protokół, Antoniego Fiałkowskiego, Naczelnika Bióra i Szefa Instytutów w Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi.
5. Prawnego, Jozefa Lubowidzkiego Prokuratora Królewskiego przy Try

bunale Województwa Mazowieckiego. Assesora Prawnego w Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętr: i Policyi,

6. Doktora Medycyny i Chirurgii Fijałkowskiego, Lekarza przy Szpitalu Dzieciątka Jezus.

Wykonanie niniejszego Postanowienia i podanie go do wiadomości Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi polecamy. — Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 7 Kwietnia 1818.

(podpisano) *Zaiączek.*

Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi
(podpisano) *Mostowski.*

Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Bryg:
(podpisano) *Kossecki.*

W powyższym składzie urządzona Rada Ogólna Dozorcza Szpitalów przy Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi zaymuiąc się stosownie do wskazanych przepisów i prawideł poruczoną sobie czynnością szpitalów, zamierzyła nayprzód starać się o zapewnienie wszelkich funduszów szpitalnych, aby tym sposobem ułatwić środki polepszenia dotychczasowego stanu tychże Instytutów i ustalić w nich stopniami należny porządek. Z powziętych dotąd obiaśnień o stanie funduszów szpitalnych, dostrzega Rada Ogólna Dozorcza, iż znaczne zalegaią Szpitalom należności wynikaiące z zapisów i darowizn dobroczynnych, i że w opłacie tak zwaney Orderowe przyznaney dawniey dla tuteyszego Szpitala głównego Dzieciątka Jezus, a zatwierdzoney i na nowo urządzoney nayłaskawiey Naywyższym Wyrokiem Nayiaśnieyszego Pana, zachodzi nieregularność i opóźnienie, przez co tak Szpital Dzieciątka Jezus wielką liczbę chorych ubogich i sierot mieszczący, jako też inne Szpitale główne doznaiąc zawodu w dochodach, wystawione są często kroć na niedostatek i niedogodności; dla zapobieżenia więc takowym, iako też zaprowadzenia należnego porządku w administracyi funduszów szpitalnych, przedsięwzięte bydź muszą z porządku drogą właściwą środki znaglaiące do opłaty należytości Szpitalom winnych. O czem Kommissyia Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi przez podanie niniejszego do powszechney wiadomości uprzedzaiąc, spodziewa się: iż opóźniaiący pośpieszą z uiszczeniem przypadaiących od nich opłat szpitalnych, i nie dopuszczą, aby przez sposoby znaglaiące dochodzonemi bydź miały fundusze na utrzymywanie ubóstwa i sierot przeznaczone. — W Warszawie d. 19 Listopada 1818.

Minister Prezyduiący
(podpisano) *Mostowski.*
Sekretarz Jeneralny
(podpisano) Aug: Karski.

Oto iest rozkaz, który J. C. Mość W. Xiążę Konstanty na zelny Wódz Woyska Polskiego wydał po wielkim popisie, na którym przytomną była N. Cesarzowa Matka N. Cesarza i Króla Naszego, w czasie pobytu Swoiego w Warszawie:

"N. Cesarzowa zleciła mi, abym oświadczył Jey ukontentowanie korpusom, na których popisie d. 23 Września bydź raczyła. Tem bardziey pośpieszam z uwiadomieniem ich o równie chlubnym iak pochlebnym dowodzie Jey dobrotliwości, iż będąc świadkiem powszechney skwapliwości woyska w okazaniu się godnem uwagi Matki naylepszego z Monarchów, nie

mogę wątpić o radości, iaką sprawi każdemu woiownikowi Polskiemu pewność, iż oczekiwaniu J. C. Mości odpowiedział.—Dopełniaiąc woli N. Cesarzowy, pozbawiłbym się nayprzyiemnieyszey roskoszy, gdybym zarazem w tym rozkazie dziennym nie zostawił pamiątki zupełnego zadowolnienia, iakie mi sprawił prawdziwie doskonały stan, w iakim się woysko przed J. C. Mością ukazało. Pochwały dane tylko za niektóre rzeczy w szczególności, osłabiłyby wyrażenie uczucia, iakiego doznaię na widok doskonałości, którą ogół wystawia, doskonałości, któraby zadowolniła naytrudnieyszego nawet znawcę, a która przewyższaiąc spodziewanie moie, nic mi do żądania nie zostawiła, prócz obecności naszego N. Monarchy. Ale miałem tyle sposobności przekonania mię o duchu, iakim tchnie to woysko, iż iestem pewny, że podwoione w dniu tym gorliwość i usiłowania, były skutkiem przekonania się iego, iż spełniaiąc wszystkie moie żądze, nie mo lo dać oraz J. C. Mości przyiemnieyszego dowodu poświęcenia się i wdzięczności swoiey. — Dwadzieścia cztery lat upłynęło, iakem służyć zaczął lecz mogę śmiało powiedzieć, iż rzadkom widział tak piękny korpus woyska, czy to w iego ogóle, czy też w rozmaitych częściach. Dziękuie woysku, iż spodziewanie moie przewyższyło, i głośno oświadczam, iż lepiey umiem cenić gorliwość iego, aniżeli wyrazić potrafię. — Takie to są owoce wytrwałości i pracy ze strony woyskowych wszelkiego stopnia. Woysko pomnieć będzie, iż ten Rozkaz dzienny był ogłoszony w cztery lata po moiem do tego kraiu przybyciu, gdym tylko szczątki iego zastał. Bez takich officerów, iakich mamy szczęście posiadać, niczegoby się niedokazało. Mogą bydź pewni moiey wdzięczności, i spodziewam się, że będą przeświadczeni, iż nierównie lepiey znam ich zasługę, aniżeli wysłowić mogę. Oby czuli, iż skutek ich usiłowań iest źródłem miłego uczucia, iakiego doznaię widząc ich w stanie godnym ich samych i narodu, tyle sławnego ze stałości męztwa we wszelkich przemianach wypadków!

Naczelny Wódz.

W. X. Konstanty.

Z Petersburga d. 24 *Października d. b.*

Dzienniki tuteysze umieściły następuiący list:

Z Eupatoryi d. 10 *Września.*

"Miasto i port tuteyszy co rok większą liczbę sprowadzaią tu kupców nietylko z Stambułu i od brzegów Anatoli i Romelii, lecz i z nayodleglejszych prowincyy Europy i Azyi. Pograniczność prowincyy żyznych, łatwy związek, ieziora rybne leżące w bliskości, wszystko się łączy, aby miastu temu nad innemi Krymskiemi portami dało pierwszeństwo, mianowicie co się tycze prędkiego i wygodnego przewozu towarów Rossyyskich, iako to: zboża, soli, masła, wełny i skór, których to towarów co rok wychodzi za granicę za kilka millionów rubli. Ten wywóz stanowi naycelnieyszy przedmiot handlu Eupatorskiego. Zagraniczne okręty przybywaią tu tylko ze złotem i srebrem i zamieniaiąc ie na płody ziemi Rossyyskiej znacznie się przyczyniaią do wzbogacenia temi kruszcami Rossyi. Kupcy mieszkańcy Eupatoryi oraz i tuteysi obywatele przyieżdzaiący do miasta tuteyszego, przynoszą niemały pożytek oyczyźnie, którey winni swoię pomyślność."

Czytamy ieszcze w pismach tuteyszych list pisany przez Towarzystwo Filozoficzne Amerykańskie, z Filadelfii d. 16 Grudnia r. z: do Radcy Stanu Adelunga, w którym dziękuie za przesłane sobie dwa dzieła: O podobieństwie iakie zachodzi między ięzykami Samskryckim i Rossyyskim, oraz dziełko Katarzyny W. tyczące się porównywania znaiomości i podobieństw ięzyków. Wspomnione Towarzystwo wyraża daley w swym liście:

"Powszechny pokóy, którego! cała powierzchnia ziemi kosztuie teraz, pozwoli nam bez przaszkody zatrudniać się przedmiotami nauk i sztuk pięknych, które są iedynym węzłem nayblizey mogącym połączyć między sobą rodzay ludzki. Wielkie widoki N. Cesarza waszego, i nadzwyczayne postępy we wszystkich gałęziach oświecenia okazuiące się w oyczyźnie waszey, zwracaią uwagę naszę na Rossyią, iako na źródło, z którego wielka pomoc wyniknąć może dla prac naszych. Dla tych to przyczyn ośmielamy się was prosić, abyście raczyli bydź pośrednikiem naszych wzaiemnych stosunków i naukowych zatrudnień. Teraz oddział nasz wyłącznie się trudni porównywaiącem śledzeniem ięzyków: szczególnie zaś uważamy na formy grammatyczne czyli na tryby, przez które liczne ziemi narody wyrażaią swoie myśli za pomocą słów. Ten przedmiot rozbierany iuż był przez szanownego professora Fatera w Królewcu i wiele innych osób; lecz nikt iescze dotychczas nie dał ostatecznego w tey mierze zdania i wyroku. Oddział nasz nie pochlebia sobie, aby mu było zostawionem dokonanie tego wielkiego dzieła, chce tylko zgromadzić materyiały, za pomocą których można będzie się zbliżyć do celu pożądanego. — Oddział nasz uprasza was o zawiadomienie: iakie mianowicie w Rossyi i Niemczech wydane były dzieła, tyczące się tey ważney gałęzi znaiomości człowieka? — Drugiem zatrudnieniem naszem, iest ułożenie alfabetu ogólnego dla każdego brzmienia, nie naruszaiąc bynaymniey porządku istnieiącego teraz w iakimkolwiek ięzyku.—Przytem mam zaszczyt dołączyć pisemko, w którem starałem się wytłumaczyć moie o tym przedmiocie myśli. Naród, który się do iey dokonania naywięcey przyłoży, sprawiedliwie uważany będzie za zasługuiący na naywiększą wdzięczność. I za cóż nie możnaby spocząć na tey przyiemney myśli, że świat cały będzie to winien *Rossyi*? — Towarzystwo Filozoficzne posiada iuż słownik porównywaiący wszystkie ięzyki, wypracowany przez Pana Iankiewicza a) początkowo złożony przez P. Palles i w porządek alfabetyczny ułożony; lecz na nieszczęście nie mogło ieszcze nabydź pierwszego wydania tey wielkiey pracy, o którą was upraszamy &c. &c.

Z Akwisgranu d. 12 Listopada

Xże Angouleme, który d. 9 dla odwiedzenia Wysokich Monarchów tu przybył, ziadłszy obiad u N. Króla Pruskiego odiechał ztąd d. 10 w nocy.

D. 10 oglądał Król Pruski, w towarzystwie Następcy tronu i wielu wysokich Osób, zbiór obrazów wdowy Bettendorf i okazał z tego względu swoie ukontentowanie. — Obraz P. Bergasse z Kolonii, wystawiaiący Chrystusa w ogrodzie na górze Oliwney, otoczonego Aniołami i 3 śpiące-

mi uczniami, przywieziony tu i w ratuszu postawiony został. D. 10 obeyrzał go Król Pruski z swoiemi synami, i t. d.

Cesarz Alexander podczas pobytu swoiego w Walenciennie udarował kompanią grenadyerow 4go Angielskiego pułku, która przed nim straż trzymała 100 gwineow, i dał iey oprócz tego kitkę, którą miał u kapelusza, dla podzielenia piór pomiędzy siebie. — Podczas ostatniego szypkiego przeiazdu tego Monarchy przez Leodyium prosił go tamteyszy Pleban o iałmużnę dla ubogich swey parafii. Nie mogło się zaraz stać zadosyć iego prośbie, ale w kilka dni poźniey odebrał od Xcia Wołkońskiego 200 fr. w imieniu Cesarza. — W tych dniach wyiedzie ten Monarcha ztąd do Bruxelli, i za powrotem ztamtąd iuż tu bawić nie będzie, ale tylko przeiedzie. Właścicielowi zamku Rohe zwrócone zostały klucze, co okazuie, iż ustał naiem tego zamku dla *Dworu* Rossyyskiego.

Cesarz Franciszek oglądał d. 5 panorama bitwy pod Belle Alliance, i udarował tegoż dnia każdego żołnierza pułku gwardyi Pruskiey, noszącego iego nazwisko i tu osadą stoiącego, 1 Czer. Zł. a każdego podofficera 2 Czer Zł. Pomiędzy muzykantów zaś tego pułku kazał znaczną kwotę pieniędzy rozdać. Magistrat upraszał tego Monarchy o pozwolenie przekopiowania odmalowanego przez Malarza Lawrence iego wizerunku, dla umieszczenia go dla wieczney pamiątki w ratuszu tuteyszym. J. C. K. Mość odpowiedział, iż o takowe pozwolenie należy prosić N. Króla Pruskiego. — Jle z przygotowań sądzić można, Monarcha Austryiacki nie wyiedzie ztąd przed 20 b. m.

Lord Castlereagh zapłacił czynsz od swoiego mieszkania do 6 Grudnia.

Hr. Hardenberg-Rewentlow z Paryża, a Poseł Austryiacki przy Dworze Niderlandskim Hr. Binder z Bruxelli przybyli do naszego miasta.

Wyrachowano, iż dane dotąd na korzyść ubogich w całey Europie przez Panią Catalani koncerta wynoszą do 5000,000 fr. (Jleż na iey zysk przynieść mogły?)

Jednemu z Notariuszów tuteyszych, który umie ięzyk Angielski, ofiarowało Poselstwo Angielskie na nieograniczony czas po 6 gwineow za 3 godzinne codzień siedzenie nad wytłumaczeniem na ięzyk Francuzki z Angielskiego papierów tyczących się posiłkowych pieniędzy ieszcze od czasów rewolucyi.

Okolica naszego miasta przy Stollberge, gdzie niedawno wstrząsnienie ziemi nastąpiło, iest poczęści wyproźniona przez wykopanie kruszczow ołowiu, żelaza, galmanu i węgli kamiennych. Znayduią się nawet ślady, iż za Rzymian ieszcze wybierano tam kruszcze, a zatem zapadaiące się podziemne sklepienia sprawić mogły wstrzęsnienie ziemi. — Teraz twierdzą, iż nawet w Akwisgranie d. 5. uważano wstrząśnienie ziemi.

Nowe warownie około Mastrychtu wznoszą się z szypkością i zdaia się, iż wkrótce ukończone zostaną. P. Boswik de Limburg, który trudni się nowemi zakładami, i ma na to 9 mill. fr. wyznaczonych, zaciągnął do tych robot 5500 robotnikow. Mastrycht przy dawnieyszych i nowo wystawiaiących się warowniach będzie zatem niedobytą twierdzą dla Niderlandow i Niemiec.

Posiedzenia Kongressu odbywaią się tu w mieyscu pobliskiem tak mieszkania Xcia Metternicha, iako też Xcia Hardenberga, składaiącem się z 3 izb czyli sal. W ostatniey zasiadaią Ministrowie; średnia iest próżna, a w pierwszey znayduią się tayni i poselstwa Radcy, dla dania ile razy potrzeba informacyi. Wszystkie narady dzieią się w ięzyku Francuskim, częścią dla tego, że ten ięzyk przyięty iest w Europie za dyplomatyczny, częścią też, iż nayzrozumialszym iest dla wszystkich obecnych Ministrów. Podczas posiedzenia sami Ministrowie trzymaią pióro; protokół po ugodzeniu się na iakowe zdanie i odczytaniu na każdym posiedzeniu od wszystkich Ministrów iest podpisany. Do ułożenia takowego protokułu używany dotąd był Austryiacki Nadworny Radca Genz. W przedpokoiu posiedzeń znayduią się zawyczay Pruski tayny Poselstwa Radca Jordan, Podsekretarz stanu W. Brytanii Planta, Francuzcy Radcy stanu Rayneval i Mounier, Austryiaccy Nadworni Radcy Hr. Mercy i Wackem, Rossyyscy Nadwor. Müller i Goulianoff.

Podanych tu iuż prośb do Monarchów i ich Ministrów liczą do 8000.

Do przybyłych tu Artystów należy także brzuchomowca Alexander.

— D. 14. —

Król Pruski siedział d. 10 i 12 Malarzowi Angielskiemi Lawrence. D. 11 obeyrzał J. K. Mość z swoiemi synami zbiór obrazów Nievenbuische, który zawiera naywięcey obrazów van Dyka.

Kongress zbliża się do końca. Z początku chciano, aby ostatnie postanowienia dopiero po powrocie N. Króla Pruskiego i N. Cesarza Alexandra z Bruxel i nastąpiły. Ale że N. Cesarz Franciszek nie poiedzie do Bruxelli, i pragnie iak nayprędzey do państw swoich powrócić, przeto ukończony zostanie d. 16 b. m. Za kilka dni potem wyiedzie ztąd N. Cesarz Franciszek, a NN. Król Pruski i Cesarz Alexander powrocą tu w prawdzie z Bruxelli, ale zaraz wyiadą. —— Rada Ministrów rozwiąże się około 25 b. m. Xże Kanclerz stanu Hardenberg pozostanie tu ieszcze dni kilka, i w powrocie do Berlina poiedzie przez prowincyie Westfalskie.

Ministrowie roziadą się ztąd około 25 b. m. i z ich odiazdem ukończy się Kongress. Jest więcey iak podobieństwem, iż względem spraw Niemieckich nic tu nie postanowiono, ale odesłano ie do utworzyć się maiącey w Frankforcie Kommissyi złożoney z Ministrów Austryiackiego, Pruskiego i interessowanych Dworów. Sprawa jednak nabywców dóbr narodowych w Westfalii będzie tu rozstrzygniona.

Od czasu zbliżaiącego się końca Kongressu, bywaią czasami dwa razy dnia z rana i w wieczor naradzenia Ministrów u Xcia Hardenberga i u Xcia Metternicha.

Od miasta Frankfortu przybyła tu deputacyia, złożona z Prezydenta Metzlera i innych osób, dla uczynienia Kongressowi przełożeń z strony Chrześcian względem pretendowanego od Żydów prawa obywatelstwa. Ale gdy rzecz ta należy do wyznaczoney dla spraw Niemieckich w Frankforcie Kommissyi, powróci zatem deputacyia do swoiego miasta.

Jutro Kupcy tuteysi dać maią bal dla trzech Monarchów.

Lord Castlereagh dla żałoby w iego rodzinie zaprzestał od 8 dni dawać u siebie wieczorów.

Wiele Xciu Wellingtonowi i Lordo

wi Castlereagh przesłanych z Francyi pak były na kommorze Niderlandskiey rewidowane, i zakazane rzeczy tamże zatrzymane zostały.

Pewną iest rzeczą, iż tak Cesarz Alexander iako i Bracia iego W. W. Xiążęta Konstanty i Michał w tym ieszcze roku powrócą do Rossyi, i poiadą ztąd przez Sztuttgard, gdzie Cesarzowa ich Matka za powrotem z Bruxelli czas iaki zabawi. Król Wirtemberski wyiedzie przeciw Cesarzowi do Frankfortu.

D. 12 oglądał Cesarz Franciszek warta ący widzenia gabinet Nadwornego Radcy Meyera, który składa się z dawnych i nowych tyczących się miasta Akwisgranu dzieł kunsztu, i których wizerunek Karola Wielkiego iest ozdobą. Dnia poprzedzaiącego odwiedził tenże Monarcha optyczne panorama Hamburskiego Artysty Suhr, i pomiędzy innem zachwycony był wystawieniem Metropolitalnego Kościoła Wiedenskiego w tey właśnie chwili, kiedy z niego wielka processyia w Swięto Bożego Ciała wychodzi i Cesarz z całym Dworem na niey się znayduie.

Minister stanu Baron Stein odiechał wczoray ztąd do Nassau.

Xiże Angouleme przy wyiezdzie darował przy nim będącey honorowey straży 25 luidorów, a officerowi pierscień brylantowy.

Na koncert Pani Catalani dla ubogich wydano 1100 biletów. Spiewaczka ta ma zwyczay posełać znakomitszem osobom do domu pewną liczbę biletow, które zatrzymuią i pewną kwotę pieniędzy za nie odsełaią.

Z Paryża d. 11 Listopada.

D. 8. przyiął Król przed Mszą Hiszpańskiego Posła Xcia Fernan Nunnez, który oddał mu list od swoiego Monarchy.

Król Pruski przed wyiazdem ztąd kazał ubogim dać 2000. fr.

Wielki Xiże Konstanty ieszcze tu bawi i mieszka w Pałacu Hr. St. Aulaire, teścia Ministra Policyi. D. 8. znaydował się na chrzcinach Xiężniczki Orleanu w Neuilly, a wczoray iadł obiad u Króla. — Uda się on ztąd do Bruxelli do Cesarzowy swey Matki, gdzie także Cesarz Alexander iest oczekiwany, a ztamtąd napowrot do Warszawy — Wielki Xiże Michał uda się z Bruxelli przez Genewę, Turyn, Genuę, Florencyią i Rzym do Neapolu, i obiechawszy brzegi morza Adryiatyckiego odwiedzi Wiedeń i niektóre Dwory Niemieckie.

Xiże Talleyrand przybył tu d. 9. b. m. z Valençay.

W Belleville przy Paryżu trześnia miała tego lata dwa razy owoc.

P. Fivée zamiast więzienia otrzymał pozwolenia wysiedzenia swey kary w domu zdrowia pod dozorem.

Radca stanu Portalis powrocił tu z Rzymu.

Rodziny Berthiera, Oudinot i Lobau podały Kongressowi w Akwisgranie prośby o wynagrodzenie za udzielone im przez Bonapartego w Niemczech uposażenia; lecz bezskutecznie.

Teatry tuteysze maią bydź naprzyszłość gazem oswiecane.

Sprawa Jenerała Canuel przeciw P. P. Fabvier i Sainneville odłożoną została do 28. b. m.

Wyszły tu dwa Numera pisma o tak zwanym białym spisku Royialistow. Zawieraią one tak przez Patrona Jenerała

Canuel, P. Berrier, iako też przez niego samego podane Sądowi obrony. Jenerał ten obwiniony był, iż on znaydował się na czele odkrytego spisku, którego było zamiarem obalić konstytucyią, odmienić Rząd, Ministrow uwięzić w zamku Vincennes, i iednego z nich stracić, rozporządzenia Królewskie zamiast ustaw zaprowadzić, dotychczasowe ordery znieść i ieden nowy ustanowić, który rozdawany tylko miał bydź spiskowym lub ich stronnikom. Spisek uskuteczniony miał bydź za pomocą niektórych pułkowników, którzy pułki swoie rozstawić mieli od St. Cloud do Vincennes. Król miał bydź zmuszony albo do przyięcia tych odmian, albo do zrzeczenia się korony. Jenerałowie Canuel i Donadieu byli dowodcami tego spisku, który miał się d. 24 Czerwca r. b. uskutecznić. — Donadieu został tego samego dnia z Paryża wyprawiony, a Canuel szukany, ale nie znaleziony. Niektórzy z wspólników spisku oddalili się, a inni zostali d. 2 Lipca uwięzionemi — Canuel rozpoczął był opoócz tego pierwey sprawę o potwarz w sądzie Policyi poprawczey przeciw Fabvier i Sainneville. Sprawa ta przypadała d. 21 Lipca. Niespodziewanie stawił się Canuel, i prosił o odłożenie iey do kilku dni, że sam będzie ią popierał. W trzy dni potem został aresztowany i w ścisłem więzieniu Conciergerie osadzony, gdzie siedział do 13 Sierpnia. Czterech iego wspólnikow takiż los spotkał. (Tu czynią okropny opis tego wszystkiego co tam wycierpieć musieli.) Po wielu badaniach dwóch z nich Marszałek polny Chapedelaine i Joannis, prezydent miasta Torquant, zostali d. 6 Październik z więzienia uwolnionemi. U pierwszego bywać miały schadzki spiskowych, a drugi krewny Canuela, miał ułatwiać ich korrespondencyią. Reszta, iako to Pułkownik Hr. Rieux de Songes i Szef batalionu Romilly zostali dopiero d. 3 Listopada z Canuelem z więzienia uwolnionemi, ponieważ niebyło przeciw nim dostatecznych dowodów. Zapowiedziano im oraz, iż dla tego byli uwięzionemi, że padało na nich podeyrzenie, iż należeli do spisku maiącego w Maiu lub Czerwcu wybuchnąć, a przynaymniey o nim wiedzieli, iednak rządowi nie donieśli.

Xiże Angouleme powraca z Akwisgranu przez Strazburg do Paryża.

W Baionnie uzbraiane teraz są na koszt kupców Kadyxkich 4 okręty, które krążyć będą przeciw korsarzom rokoszańskim. — Przybyłe z Rosyi do Kadyxu fregaty, maią przeciw tymże korsarzom krążyć.

Municypalność miasta Orleanu kazała wybić medal na cześć walecznego Girardin, właściciela niegdy mieszkania Dziewicy Orleańskiey.

Z Kadyxu d. 20 Października.

Wczoray odpłynęło ztąd 13 kupieckich statków do Werakrux i Hawanny pod zasłoną fregaty Sabina.

Okręt Castilla, który powracał z Lima z 660,000 piastrów gotowizny i podobneyże wartości ładunkiem, zabrany niedaleko Kadyxu został przez rokoszańskiego korsarza, z którego lud przywiózł tu Angielski okręt. Wielu kupców przestało z powodu tey straty płacić.

Nie potwierdza się wiadomość, iakoby inne Mocarstwa wsprzyć nas miały w woynie z naszemi osadami.

DODATEK
DO Nre 95.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 29 LISTOPADA 1818 Roku W NIEDZIELĘ.

Z Bruxelli d. 12 Listopada.

Dnia wczorayszego przyiął Król uroczystą deputacyią od obu izb Stanów jeneralnych. Prezes pierwszey izby był tłumaczem deputacyi i złożył Królowi adress.

Zydzi maią naprzyszłość w zamku Królewskim z nakrytemi głowami wykonywać przysięgę.

Wczoray był wielki bankiet na tuteyszym ratuszu, na który 700 osób zaproszonych było. Mówią o drugim bankiecie, który Król ma dać dla Cesarza Rossyyskiego i Króla Pruskiego, którzy oczekiwanemi tu są d. 17 b. m.

Cesarzowa Rossyyska wdowa odwiedza dobroczynne urządzenia, w naszem mieście i okolicach.

Przez Namur przechodzi 13,000 Rossyianów. Givet zostanie d. 24 b. m. Francyi oddane.

Naczelnik głownego sztabu sprzymierzonego we Francyi woyska, Jenerał porucznik Murray, wydał pod d. 1 Listopada w główney kwaterze Cambrai rozkaz dzienny, w którym w imieniu Naczelnego Wodza, Xcia Wellingtona, żegnaiąc toż woysko, dziękuie mu za przykładne i dobre postępowanie przez cały czas iego dowodztwa.— Przed 20 b. m. wszystkie sprzymierzone woyska ustąpią z północney Francyi.

Z Londynu d. 12 Listopada.

Stan choroby Królowey zdaie się zbliżać do zakończenia iey życia.

Przewidzieć można było, iż teraźnieyszy czas nie przeminie, ażeby nam pisma tuteysze nie doniosły coś o poruszeniach i usiłowaniach na wyspie S. Heleny, które więcey lub mniey mieć mogą wpływu politycznego na ziazd Monarchów w Akwisgranie. Nie wiedząc, czyli podobne doniesienia są półurzędowemi, lub tylko Ministrowskiemi, lub wcale prywatnemi; niemożna im przeto zupełney dać wiary, co nawet popiera, że przez każdy dziennik inaczey są opisane. Goniec daie sobie w ostatnim Nrze powagę półurzędowego pisma; lecz w następnym zaraz dodaie, iż nie odwołuie swoich doniesień. Morning-Chronicle nazywa zaś to wszystko próżną trwogą, którą chciano wzniecić.

Oto iest rzecz cała, ile ią z różnych doniesień skleić można. Na początku b. m. nadeszły z wyspy S. Heleny pod d. 18 Września doniesienia, z których pięć więcey niemożna było powziąść iak tylko że Bonaparte żyie, iest zdrowy i dobrze pilnowany, że stawiaią dla niego nowy dom, przy którego budowie znayduie się codziennie Gubernator, przyspiesza iego ukończenie i pilnuie, aby nigdzie niebyło skrytego wyyścia; że w miarę okoliczności podwoione iest iego strzeżenie i że Gubernator za wszystko ręczy. — Wiadomo iż przed niejakim czasem rozsiana była pogłoska, że Lord Cochrane, który na wielkim parowym z kilku innemi okrętami do Chilli popłynął, łatwoby mógł bez dostrzeżenia pod wyspę S. Heleny podpłynąć i wywieść więźnia do Ameryki. Goniec nawet nie poczytywał tego przedsięwzięcia za niepodobne, ale inne wyśmiały go dzienniki — D. 8 b. m. odebrał rząd przez korwetę Muskwito pod Kapitanem Brine, który d. 29 Września z wyspy S. Heleny odpłynął nowe doniesienia. Zaledwo rzeczony Kapitan o godzinie 7 w wieczór w Portsmut na ląd wysiadł, udał się zaraz do Londynu i około północy do Admiralicyi przybył. Obudzono Lorda Melville, któremu oddał pisma. Nazaiutrz rano Lord Melville zwołał zaraz gabinetową radę, na którey znaydowali się wszyscy Ministrowie, a co większa Fiskus jeneralny i Prokurator jeneralny. Wypadek trwaiącey 4 godziny rady nie iest wiadomy, co samo poruszyło zaraz umysły i dało powód do rozmaytych pogłosek i domysłów. Niektórzy sądzili, że Bonaparte umarł; inni że uciekł; inni nakoniec, że osada wyspy S. Heleny zbuntowała się i Gubernator zginął. Mówione, że Lord Cochrane przybył na parowym swoim okręcie do tey wyspy, i że widziano przed nią kilkanaście obcych okrętów. (Siła Angielska pod wyspą S. Heleny składa się z liniiowego okrętu o 74 działach, 4 fregat, 3 szalup i innych pomnieyszych statków.) — D. 9 popołudniu wyszło nakoniec niejako półurzędowe następuiące doniesienie: "Osnowa przywiezionych z wyspy S. Heleny pism ieszcze niewiadoma, ale zawierać maią w treści, iż P. Hudson Lowe przeiął list, z którego okazuie się, iż między tą wyspą i pewnemi osobami w Rzymie, Paryżu i Minchen utrzymywana iest korrespondencyia, zmierzaiąca do uwiezienia Bonapartego z wysyy S. Heleny.„ Więcey nic z przywiezionych wiadomości nie oznaymiono. Gdy dwóch Radców koronnych znaydowało się na radzie gabinetowey, wnoszą zatem, iż pytanemi byli względem użycia pewnych urządzeń aktu parlamentowego względem strzeżenia i obchodzenia się z osobą Bonapartego. Rzeczony akt uwolnienie Bonapartego nazywa zbrodnią kraiu i karę śmierci za to naznacza. — Sposób, iakim Gubernator odkrył rzeczoną korrespondencyią, podaią iak następuie: Skrzynia Francuzkich gazet, dzienników i Xiążek posłana była dla więźniów na wyspie S. Heleny. Kapitan, który ią przywiózł, oddał ią podług zwyczaiu Gubernatorowi. Dawniey ieszcze Jenerał Bertrand upraszał Rządu Angielskiego o przepuszczenie do niego nieco Xiążek i dzienników, które mu krewni iego żony z Flandryi przysłać maią; lecz Rząd odmówił, z dodatkiem, iż sam przszle potrzebne Xiążki do Longwood. Pomimo tego iednak oddał ktoś Kapitanowi płynącego do Chin o-

krętu powyższą skrzynkę z kartką do Anglika F... na wyspie S. Heleny, w którey ten proszony był, aby ią oddał tamteyszym więźniom. F... był zaraz badany, i łubo iako niewiadomy o niczem, za niewinnego uznany, musi iednak wyspę opuścić. Dodaią tu, iż w okładzinach tych Xiążek P. Lowe znalazł listy, które do Londynu odesłał.

Przybyły tu okręt Hasting o 74 działach iest pierwszy okręt tey wielkości który w Bombaiu zbudowany został, i wschodnio-indyyska kompaniia posłała go w podarunku Rządowi. W drodze do Anglii musiał iednak do wyspy Francuzkiey zawinąć i uiąć 300 beczek ciężaru. Okręt ten bawił potem 6 dni pod wyspą S. Heleny. Officerowie pragnęli bardzo widzieć Bonapartego; ale niektórzy tylko mogli go zdaleka widzieć. Nikt z miasta bez paszportu Gubernatorą nie bywa do Longwood wpuszczany.

Nie potwierdza się wiadomość, iakoby Peishwa w wschodnich Indyiach poddał się Anglikom.

Oba wysłane na odkrycia do północnego bieguna okręty Izabella i Alexander powrociły w dobrym stanie i bez utraty żadnego człowieka do Brassund przy Lerwick (wyspy w Szkocyi) Kakipan Ross rozpoznał dokładnie zatokę Baffins i uznał, iż między morzem Atlantyckiem i spokoynem Oceanem przez drogę Davisi zatokę Baffins niema żadney przeprawy, ponieważ otoczone są wysokim kraiem. W północney strefie między 76 i 78 stopniem znalazły okręty lud, który sądzi, iż świat ku południowi z samych składa się lodów; lud, który żadnego niema wyobrażenia o naywyższey Istocie, który nie zna nieprzyiacioł i sądzi się bydź Monarchą świata.

Brata P. Congreve, który wyszedł w tych dniu z Pułkownikiem Haumer na polowanie, spotkało nieszczęście, iż puściła iego fuzyia i zabił swoiego przyiaciela.

Od brzegów Menu d. 15 Listopada.

Mowią, iż Xże Adam Wirtemberski wniydzie w służbę Polską.

Xże Następca Heski choruie od nieiakiego czasu, gdyż czerwone krosty przez zaziębienie się padły mu na płuca.

Xże Gotayski ułożył, iak mowią, dla Xięstwa Altenburg oddzielną konstytucyią, ale nie iest ieszcze ogłoszona.

Słychać, iż Francyia czyni przygotowania do obwarowania woyskowey swey granicy, która przez odpadnienie Landau odsłonioną została. Przywrocona zapewne zostanie sławna z roku 1793 Weissenburska liniia, którey z boków dwie twierdze bronić będą.

Szach Perski wyseła do Europy nadzwyczaynego Posła, Mirza Abad Hassan Chan, który przybył iuż do Stambułu, uda się w krotce ztamtąd do Wiednia, Paryża i Londynu. Ma on rozkaz zabawić w każdey z tych 4 stolic po dwa miesiące, potem powrocić do Teheran. W iego orszaku znayduie się brat sprawuiącego przy Szachu Angielskie interessa P. Willock.

Szyper z Nekary, wyraża Szwabski Merkury, który z wodnych swoich postrzeżeń nieraz iuż odmianę powietrza przepowiedział, twierdzi, iż na końku Listopada lub na początku Grudnia rzeki powzbieraią.

Podług doniesienia z Akwisgranu podpisane przez pięć Mocarstw oświadczenie

ma bydź przed 15 Listopada wydrukowane i ogłoszone.

Z Kalsruhe d. 8 Listopada.

Lepszy stan zdrowia naszego W. Xcia ciągle się utrzymuie. Królowa Bawarska, która dla widzenia się z N. Cesarzową Rossyyską panuiącą ziechała do naszego miasta, odwiedziła go dwa razy w Rastadt, i te odwiedziny przyłożyły się bardzo do uspokoienia iego umysłu, iako zapowiadaiące poiednanie się obu Dworow. Z zwołanych urlopnikow odesłanemi są ci do domow, ktorzy niedaleko stolicy mieszkaią.

Z Hamburga d. 16 Listopada.

List z Algieru pod d. 14 Października zawiera względem żeglugi Pruskiey następuiącą ważną wiadomość: — Porta zapowiedziała przez firman Dejowi, iż W. Sułtan na wzór zawartych z Austryią i Rossyią traktatów, przyiął także na siebie obowiązek wynagrodzenia poddanych Pruskich za wszelkie szkody i straty, które im korsarze Barbaryyscy uczynią. Okręty Algierskie maią przeto zaprzestać napaści statków Pruskich. Dey przyrzekł stosować się do tego rozporządzenia.

Gazeta tuteysza pod d. 17 b. m. umieściła następuiący list prywatny z Akwisgranu pod d. 29 Października, który w Poznaniu miano ogłosić: — "Rozchodząca się podług listu WPana z d. 4 b. m. w okolicach tamteyszych wieść o zamianie Wielkiego Xięstwa Poznańskiego, nie znayduie naymnieyszego do prawdy podobieństwa. Jakkolwiek taiemnie odbywaią się tuteysze Kongressu czynności, wiemy iednak z dobrego źródła, iż nie było ieszcze mowy o odmianie teraźnieyszych stosunków prowincyy Polskich.,,

Z Sztokolmu d. 3 Listopada.

Hr. Mörner, który powrócił tu z Norwegii, obeymuie dawny swóy urząd Wielkorządcy stolicy tuteyszey.

Zszedł tu z tego świata ieden z walecznych Wodzow, Jenerał porucznik Baron Vegesack, w 55 roku życia. Odbył on 9 woien i tyleż ran liczył.

Tuteyszy Hiszpański Poseł, Jenerał Moreno, oddał takie Dworowi naszemu list wierzytelny iako Poseł Jnfantki Xiężny Łukieskiey.

Angielski Konsul w Norwegii P. Durse iest razem Konsulem i w Królestwie Hanowerskiem.

Król nasz mianował Szwedzko-Norwegskim Konsulem w Dunkierce tamteyszego Kupca Thiery, Vicekonsulem w Odessie P Wikkins, a Vicekosulem w Genui tamteyszego Kupca Casa Nowa.

DONIESIENIE

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stosowaie do art. 118 Kod. Cyw. podaie do publiczney wiadomości, iż Trybunał I. Inst. kraiu tuteyszego na powodztwo Wiktoryi z Konopiow Małostowey, żądaiącey ogłoszenia nieprzytomności iey męża Benedykta Małosty, więcey od lat czterech w mieyscu ostatniego zamieszkania swego we Wsi Chrośnic Gminie Balice nieprzytómnego, wydał w dniu 4 r. b. Wyrok polecaiący dalsze dochodzenie nieprzytomności wspomnienego Benedykta Małosty Sędziemu pokoju Okręgu W. M. Krakowa oddziału 11go. — W Krakowie d. 24 Listopada 1818 r.

(podpisano) *Nikorowicz, Prezes*

Raubach, Sek. Sądu Apell.

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stosownie do art. 118 Kod. Cyw. podaie do publiczney wiadomości, iż Trybunał I. Inst. kraiu tuteyszego na powodztwo Katarzyny z Chuderskich Jekniowey, żądaiącey ogłoszenia nieprzytomności iey męża Tomasza Jeknia więcey od lat czterech w mieyscu ostatniego zamieszkania swego w Mieście Chrzanowie i Gminie tegoż nazwiska nieprzytomnego wydał w dniu 5 b. m. Wyrok polecaiący dalsze dochodzenie nieprzytomności wspomnionego Tomasza Jeknia Sędziemu Pokoiu Okręgu Chrzanowskiego. — W Krakowie d. 24 Listopada 1818.

Nikorowicz.

Raubach Sekr. Sądu Apell.